

ERA21 #06 2018 ESTONSKÁ ARCHITEKTURA

Poslední číslo roku pravidelně věnujeme exkurzi do vybrané země; tentokrát ve spolupráci s kurátory Marošem Krivým a Lívií Gažovou vyrazíme do Estonska. Tamní architektonická scéna v sobě nese zajímavou kombinaci skandinávské kultury a východoevropské historické zkušenosti. Země definovaná kontextem postsocialismu a neoliberalismu, stejně jako snahou z nich uniknout, přitom v mnohém zrcadlí dynamiku střední Evropy. Její současná architektura a urbanismus odráží rysy krajiny, kde imaginární „Západ“ znamená „Sever“. Lze zde najít silnou orientaci na severský design, hledání baltických specifik a zajímavé projekty sovětského urbanismu. V poslední době se na estonské scéně objevuje stále více mladých a progresivních architektů a ateliérů, což z poměrně malé země a jejího hlavního města Tallinnu postupně vytváří významné mezinárodní centrum architektury, kde se můžeme inspirovat. Číslo se zaměří zejména na práci s dědictvím socialismu, na konkrétních příkladech architektury zmapuje přerod bývalé svazové republiky SSSR do svébytné země s liberální demokracií a s pilotním systémem digitální agendy – e-governmentu. Historička Triin Ojari představí deset klíčových staveb estonské architektury, urbanistka Keiti Kljavin ve spolupráci s dalšími autory popíše řadu rozvojových projektů a přestaveb městských čtvrtí. Sociální geograf a kulturolog Tauri Tuvikene se zaměří na téma postsocialismu v architektuře, s dědictvím socialismu v podobě stavby Linnahall – bývalého Paláce kultury a sportu V. I. Lenina – se ve své eseji vypořádá teoretik Andres Kurg. Dojde i na téma architektonického vzdělávání, digitální správy anebo na novou budovu Estonské akademie umění EKA. Svě dílo představí přední estonské ateliéry: b210, Kavakava, 3+1 architects a další.

ERA21 #06/2018 vyjde na začátku prosince, ale již nyní pro vás připravujeme číslo 01/2019, ve kterém se vydáme prozkoumat architekturu v pohraničí.

čca

ČESKÁ CENA ZA ARCHITEKTURU 2018

Třetí ročník soutěžní přehlídky **Česká cena za architekturu** vyvrcholí v **pondělí 19. listopadu** od 19.30 hodin slavnostním galavečerem v pražském Foru Karlín, během kterého budou oznámeni finalisté a držitelé hlavní ceny, cen za výjimečný počin, jež uděluje Akademie České ceny za architekturu, a cen partnerů. Z celkového počtu 145 přihlášených děl se letos do finále proboujvalo 33 staveb, z nichž převážná většina byla dokončena v roce 2017. Nejčastějším tématem jsou stejně jako vloni rodinné domy. Oceněná díla budou od 22. listopadu do 6. ledna 2019 k vidění na výstavě v pražské Galerii Jaroslava Fragnera, vernisáž se uskuteční ve **středu 21. listopadu** od 18 hodin.

www.ceskacenaazaarchitekturu.cz

vývstava

KATALOGOVÝ DŮM

V české společnosti převládá stigma nedostupnosti architektury pro běžné stavitele a její finanční i časové náročnosti. V obecném povědomí schází zkušenost, že dům z dílny architekta je společným dílem stavebníka a architekta, ve kterém je zhmotněno důkladné

poznání potřeb a života stavebníka a jeho rodiny. Proto je v našich městech a obcích často k vidění kobercová výstavba katalogových domů, jež uživatelům nabízejí falešný pocit exkluzivity za málo peněz. Vznikají území nesourodých typologií a estetického pojetí architektury bez vztahu k okolí a tradici. Přesto najdeme desítky projektů, na kterých úspěšně spolupracovali stavebníci a architekti ve všech fázích procesu. Příběhy dvanácti kvalitních rodinných domů malého měřítka, jež byly vybrány tak, aby si je mohli dovolit lidé s běžnými příjmy, nyní představuje výstava **Katalogový dům**, která je až **do 21. prosince** k vidění v Galerii Architektury Brno. V rámci doprovodného programu se ve **středu 14. listopadu** od 18 hodin uskuteční **diskuze** s architektky Gabrielou Kaprálovou a Pavlem Macharem, kteří jsou autory některých vystavených domů.

www.galeriearchitektury.cz

PRACOVNA REPUBLIKY. ARCHITEKTURA PLZNĚ V LETECH 1918–1938

Plzeň většinou nebývá vnímána jako město pozoruhodné z hlediska svého architektonického vývoje v nové době. Tato skutečnost má však příčiny spíše než v nízké kvalitě stavební historie města v její neznalosti. Výstavou **Pracovna republiky. Architektura Plzně v letech 1918–1938** se

somfy®

TaHoma®

umožňuje automatické ovládání
žaluzií, rolet, světel, topení, brány
a jiných zařízení od Somfy.

www.ovladamedomacnost.cz

Západočeská galerie v Plzni po zpracování dílčích témat (Adolf Loos, Hanuš Zápala atd.) pokouší o první komplexní pohled na urbanistický a architektonický obraz metropole západních Čech v éře první republiky. Pozornost je věnována jak dílům známých architektů včetně Adolfa Loose, tak místním tvůrcům (Hanus Zápala, Bohumil Chvojka, Václav Neckář, Václav Klein, Leo Meisl, Emil Ondráček). Nejde však jen o jednotlivé stavby a neuskutečněné návrhy, ale předně o vyzdvížení unikátního procesu, kterým město tehdy prošlo. Vedle staveb na „zelené louce“ se totiž v nevídaném rozsahu a koncepčně dařilo proměňovat starší budovy i celé dříve devastované plochy pro nové městské funkce a budovat tak důstojné centrum velkoměsta. Odlišné podmínky znemožnily sice Plzni následovat vzor Hradce Králové (zvaného Salon republiky), přesto západočeská metropole zažívala v urbanismu a architektuře nejlepší období za posledního půldruhého století. Výstava bude zahájena v **úterý 20. listopadu** od 17 hodin ve výstavní síni „13“ na adrese Pražská 13.
www.zpc-galerie.cz

F-ARCHITECTURE: KOSMO-KLINICKÉ INTERIÉRY V BEJRÚTU

Pražská galerie VI PER uvede projekt tříčlenné badatelské iniciativy feminist architecture collaborative, zaměřené na rozplétání současných tělesných politik týkajících se prostoru, a to jak v intimním, tak i globálním měřítku. Výstava **Kosmo-klinické interiéry v Bejrútu / Cosmo-Clinical Interiors of Beirut** zkoumá utváření prostor, design interiérů a vnitřní pravidla klinik plastické chirurgie. Snaží se zviditelnit jejich roli při formování subjektů, utváření kultury panenství a ideálního těla. Výstava bude zahájena přednáškou autorek ve **čtvrtek 22. listopadu** od 18 hodin a potrvá do 19. ledna.
www.vipergallery.org

přednáška

OSAMU OKAMURA: NAVŠTIVTE SVÉ MĚSTO: PROČ JE ARCHITEKTURA DŮLEŽITÁ?!

Chicagská architektonická nadace se již 52 let věnuje šíření dobré architektury. Její programy navštíví ročně témeř 700 tisíc návštěvníků, 450 tisíc z nich se zúčastní architektonických exkurzí, 30 tisíc dětí projde vzdělávacími programy. Lodní architektonická exkurze centrem města patří mezi 10 nejvyhledávanějších turistických atrakcí v celých Spojených státech. Nadaci tvoří 80 zaměstnanců, více než 500 dobrovolníků a 12 tisíc členů. O tom, jak dnes mluvit o závažných architektonických tématech poutavým způsobem a jak funguje jedna z největších a neúspěšnějších architektonických kulturních institucí na světě, bude mluvit **Osamu Okamura** ve své přednášce **Navštivte své město: Proč je architektura důležitá?** ve **čtvrtek 15. listopadu** od 19 hodin v pražské kavárně / galerii Point. Akce se koná za podpory Komise J. Williama Fulbrighta v ČR – Fulbright-Masarykova stipendia – a Nadace české architektury, s velkým poděkováním Chicagské architektonické nadaci.
www.pointgallery.cz

VISITING EDITORS #7: ANDREAS RUMPFHUBER

Platforma Fake Cities True Stories ve spolupráci s pražskou galerií VI PER a kulturním prostorem PRAHA / Fórum pro architekturu a média v Brně zvou na další pokračování vzdělávacího programu Visiting Editors. Ve **čtvrtek 15. listopadu** se v PRAZE v Brně představí vídeňský architekt a teoretik architektury **Andreas Rumpfhuber**, který se ve své přednášce s názvem **Pracovní půvab. O městě po konci práce / Working Glamour. Towards the City After Labour** zaměří na změny modelů práce v západních industrializovaných krajinách v padesátých

a šedesátých letech minulého století, jejich důsledky v produkci architektury a našich měst a na to, jak od té doby ovlivňují náš subjektivní pohled na svět. Historie v podání Andrease Rumpfhubera je úzce spjata s využitím a rozšířením kybernetické logiky. www.cargocollective.com/fake-cities-true-stories, www.vipergallery.org, www.prahavbrne.cz

VLADIMIR 518 – ARCHITEKTURA 1958–1989

Další ze série akcí Brněnského architektonického manuálu BAM, zaměřených na poválečnou architekturu, bude přednáška hudebníka **Vladimira 518**, který po úspěšném projektu Kmeny připravuje knihu a dokumentární seriál o **architektuře období 1958–1989**. Přednáška se koná ve **čtvrtek 29. listopadu** od 17 hodin v Domě umění města Brna, rezervace vstupenek probíhá na bam@dum-umeni.cz. www.bam.brno.cz, www.dum-umeni.cz

RUDY RICCIOTTI (FR): BEZ NÁZVU / UNTITLED + CADAVAL & SOLÀ-MORALES (ES): POMALOUČKU / GOING SLOWLY

Poslední letošní přednáška z cyklu Jiná perspektiva, pořádaného spolkem Kruh, představí ve **čtvrtek 6. prosince** dva zahraniční tvůrce: francouzského architekta, produktového designéra, sběratele umění a vydavatele poezie a knih o architektuře a fotografii **Rudy Ricciottiho**, který sám sebe považuje za průkopníka a „velvyslance“ betonu a používá ho inovativně ve svých realizacích. Druhým přednášejícím bude španělské studio **Cadaval & Solà-Morales**, založené v roce 2003 v New Yorku a od roku 2005 působící v Barceloně a Mexico City. Ateliér funguje jako laboratoř, v níž jsou klíčovými prvky procesu designu výzkum a vývoj, a jeho cílem je nabízet řešení inteligentního designu v různém rozsahu, od velkých projektů po malé budovy, od objektů po městské části. Eduardo Cadaval

ve své přednášce nastíní vliv syntetické architektury na práci studia. Přednáška se koná v pražském Centru architektury a městského plánování při IPR Praha, začátek tradičně v 19.30 hodin. www.kruh.info

konference

INVENTURA URBANISMU 2018

Ústav urbanismu Fakulty architektury ČVUT v Praze pořádá v **pátek 30. listopadu** již devátý ročník pracovní a programové konference na aktuální témata v oblasti urbanismu, plánování, projektování a stavění sídel **Inventura urbanismu**, tentokrát s tématem **Památkové hodnoty v urbanistickém měřítku**. Konference se bude zabývat podstatnými jevy a atributy vytvářejícími komplexní soubor památkových hodnot v kontextu urbánních celků. Výchozí myšlenkou je pojetí města jako nedělitelného kontinua, kde každá měřítková vrstva nese přiměřené významy. Na jedné straně architektonické objekty a jejich části, na druhé straně urbánní objekty a jejich části, jde jen o jedno prostředí viděné ze dvou měřítkových úrovní. Urbanistické hledisko primárně vychází ze zkoumání celku obce, tzn. vymezeného území zastavěného i nezastavěného. A právě v tomto rámci letošní konference a souběžný výzkum zkoumají vztahy mezi památkově chráněnými lokalitami (rezervacemi a zónami) a oním celkem. www.inventuraurbanismu.cz

CO JE TO UDRŽITELNÁ ARCHITEKTURA?

Udržitelná architektura by měla představovat komplexní přístup, který je ekologický a ekonomický, ale též udržitelný po stránce sociální a kulturní a je rovněž plnohodnotně schopen naplnit estetická očekávání společnosti. Udržitelná architektura je zásadním architektonickým tématem,

základním důsledkem programových, formálních i funkčních voleb učiněných (nebo ignorovaných) v architektonickém návrhu. Ústav navrhování II Fakulty architektury ČVUT v Praze pořádá v **úterý 11. prosince** mezinárodní konferenci **Co je to udržitelná architektura?**, jejímž cílem je přinést srovnání teoretických i praktických přístupů z různých oborů. Jak dnes vypadá udržitelná architektura v podání českých a zahraničních architektonických studií? A jak s udržitelností v architektuře pracují inženýři, sociologové či antropologové? Jsou aspekty udržitelnosti aktuálními tématy ve vědě a výzkumu? www.fa.cvut.cz

divadlo

SIALSKÁ TROJČATA

Režisér Radovan Lipus a architekt, scénograf a herec David Vávra jsou jakožto neúnavní propagátoři české architektury doma i v zahraničí známí především z televizního seriálu Šumná města. Pro herce libereckého Divadla F. X. Šaldy nyní připravili „zmužily kabaret o stavbě Ještědu“ k počtě slavným libereckým architektům – Karlu Hubáčkovi, Miroslavu Masákovi a Otakarovi Binarovi – s názvem **Sialská trojčata**. Představení dá nahlédnout do zákulisí vzniku snad nejslavnější české stavby, která je neodmyslitelným symbolem Liberce. Jak se přihodilo, že odvážní muži a básníci architektury ze SIALu dokázali v šermu se socialistickou realitou šedesátých let stvořit neuvěřitelný zázrak rotačního hyperboloidu, který na temeni Ještědu v ladné taneční póze odolává vichřicím? Dobrodružství SIALských trojčat s původními písničkami a živou kapelou svědčí o tom, že v každé době můžeme mířit vysoko. Reprízy představení se odehrají v **pátek 14.** nebo v **úterý 18. prosince**. www.saldovo-divadlo.cz

soutěž

ŠPITÁLKA

Statutární město Brno vyhlásilo jednofázovou mezinárodní otevřenou ideovou urbanistickou soutěž, jejímž předmětem je návrh lokality **Špitálka** v Brně-Zábřovicích. Návrh v rozsahu urbanistické studie, která stanoví rozsah, formu a funkční využití daného území vč. návazností na okolní lokality, bude zpracován na celé řešené území dle zadání soutěže (viz podklad P01). Návrh bude splňovat požadavky na současný městský prostor zahrnující funkci bydlení a doplněný o další funkce a plochy potřebné v kontextu lokality. S ohledem na významnost dané lokality a nutnost řešit celé území komplexně navazuje na řešené území území dotčené, ve kterém by měly být navrženy vazby tak, aby celá lokalita působila jako celek. Předmětem návrhu je především nalezení optimálního využití zadaného území s důrazem na udržitelnost rozvoje, tedy na maximální možnou energetickou efektivitu a soběstačnost, na adaptabilitnost na změny klimatu a na sociální resilienci. Při tvorbě urbanistické koncepce je potřeba pracovat s tvarováním budov z hlediska tepelných ztrát, orientací vůči světovým stranám, zohlednit výhled na Brno, současné i budoucí hlukové zatížení lokality, vše za účelem zajištění zdravého životního prostředí v území. Prohlídka soutěžního místa proběhne dne 23. listopadu, sraz účastníků je ve 13 hodin před vstupem do administrativní budovy Tepláren Brno, a. s., Špitálka 6. Datum odevzdání soutěžních návrhů je **21. ledna 2019**. www.kambrno.cz